

Nr 21.

Ankom till riksdagens kansli den 25 febr. 1919 kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning av väckta motioner om ytterligare anslag för år 1919 till remonteringen vid armén.

(1:a avd.)

Uti tvenne likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren (nr 40) av friherre *O. Silfverschiöld* och herr *J. P. Jespersen*, och den andra inom andra kammaren (nr 161) av herrar *Jöns Jönsson* i Slätåker och *Johan Jönsson* i Revinge har hemställts, att riksdagen måtte, med anledning av Kungl. Maj:ts proposition i 4:e huvudtiteln, nr 42, besluta, att, på sätt arméförvaltningen föreslagit, för remonteringen vid armén år 1919, må, utöver vad redan för ändamålet är beviljat, anvisas ytterligare belopp av 1,535,000 kronor.

Statsutskottet, till vilket dessa motioner hänvisats för förberedande behandling, har ansett sig kunna, utan samband med Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning i ämnet, upptaga till handläggning motionerna i fråga.

Motionärerna hava i ärendet anfört följande:

»Till inköp år 1919 av remonter till armén äro, i enlighet med 1918 års statsverksproposition och riksdagens beslut, medel anslagna beräknade efter ett medelpris för remont av 1,500 kronor, därav under det ordinarie anslaget 850 kronor och såsom förstärkning å extra stat för år 1919 650 kronor.

Med hänsyn till nuvarande låga penningvärde, höga uppfödningkostnader och marknadspriser för hästar, kan icke ett medelpris för remont av 1,500 kronor anses tillräckligt eller rätt avpassat.

Penningvärdet är nu sådant, att 1,500 kronor motsvarar ungefär 600 kronor före kristiden, eller mindre än vad minimipriset för remonter då var — 700 kronor. Kostnader för foder m. m. äro nu sådana, att en remont vid 3 års ålder icke utan förlust kan säljas för 1,500

Motionärernas
framställning.

kronor eller därunder. Marknadspriset för vanliga arbetshästar som förra året steg till omkring 5,000 kronor, har visserligen sjunkit något men står dock i 3,000 kronor och därutöver.

Under sådana förhållanden kan man ej påräkna, att något antal remonter skall kunna erhållas till ett medelpris av 1,500 kronor, än mindre det enligt 1918 års riksdags beslut till inköp under år 1919 beräknade antalet 1,034.

De remonter som inköpas till armén, även de till artilleriet och trängen, äro samtliga avsedda att tjänstgöra såsom ridhästar och måste därför vara av s. k. varmblodigt slag, de enda hästar vilkas rörlighet och uthållighet göra dem användbara och hållbara nog till ridbruk, i motsats till de tyngre kallblodiga draghästarna, vilkas byggnad dessutom i regel icke lämpar sig för bärande av sadel och ryttare.

Den varmblodiga hästaveln, förr allmän, har alltmer och mer undanträngts av den kallblodiga aveln och bedrives den varmblodiga d. v. s. remontaveln numera, med få undantag, endast av mindre jordbrukare, vilka kunna tillgodose sitt jordbruk även med en lättare arbetshäst.

Man kan emellertid icke förvänta, att dessa mindre jordbrukare skola fortsätta med remontaveln, om de icke för sina produkter kunna vänta sig åtminstone samma betalning som för de kallblodiga hästarna. Helst den kallblodiga aveln är i alla avseenden mera lättskött och förenad med mindre risk än den varmblodiga. Ett av staten bjudet underpris för remonterna framkallar också missnöje hos lantbrukarna, vilka häri se ett bevis för, att staten räknar med att på uppfödarnas bekostnad erhålla billiga remonter.

I samma mån som den varmblodiga aveln undanträngts av de kallblodiga, vilket förhållande tydligt framgår av uppgifterna i kungl. jordbruksdepartementets »meddelanden angående den med statsmedel understödda hästpremieringen», har givetvis tillgången på remonter också avtagit och är icke längre sådan, att det årliga behovet för armén, såsom förr, kan tillgodoses med inköp endast av billiga hästar. Härför måste nu kunna köpas även hästar i högre prislägen.

Ett medelpris av 1,500 kronor medgiver dock ej några höga priser, ty för varje häst som betalas med högre pris än 1,500 kronor, måste ju med hänsyn till anslaget hästar köpas till motsvarande belopp under 1,500 kronor, men nu kan man ej vänta att för 1,500 kronor kunna erhålla remonter än mindre till priser därunder.

Vid uppköpen av remonter 1918 visade det sig, att de priser som då kunde erbjudas beräknade till en början efter medelpris 1,500 kronor och maximipris 1,800 kronor, sedermera höjt till respektive 2,000 kronor och 3,000 kronor, icke kunde locka uppfödarna.

Tillförseln av hästar till uppköpen var icke ens så stor som det behövlige antalet remonter (se bifogade tabell) och endast 70 % av behovet kunde fyllas.

Tillåtelsen för såväl enskilda uppköpare som främmande länders regeringar (Norge, Danmark) att här uppköpa och exportera remonter, tyder dock på, att tillgången på till remonter lämpliga hästar ansågs vara större än det egna behovet. Om så var förhållandet, kommer detta dock icke att fortsätta, om remontpriset fortfarande beräknas för lågt.

Om för landets försvar behövlige ridhästar skola kunna påräknas, måste också remontaveln uppehållas, så att den kan ekonomiskt bära sig, och remontpriset rättas härefter.

Enligt den i 1919 års statsverksproposition lämnade utredningen rörande remonteringen har arméförvaltningens intendentsdepartement föreslagit, att för år 1919 medelinköpspriset för remonter och inköpspriset för officershästar beräknas till 3,000 kronor och för år 1920 respektive 2,000 och 2,500 kronor, och framhåller arméförvaltningen, att hänsynen till den ädla hästavelns framtida bestånd bjuder, att uppfödarna av sådana hästar beredes tillfälle att till staten försälja sina djur för sådana pris, att de funne med sin fördel förenligt att fortfarande bedriva denna avel.

Ädla hästar voro nämligen alltjämt oundgängligen nödvändiga för sina ändamål inom armén.

Kungl. Maj:t som icke ansett sig böra gå med på arméförvaltningens förslag har emellertid icke gjort framställning om ökat anslag till remonteringen 1919 och för år 1920 beräknas inköpspriset till 850 kronor med ifrågasatt anvisning å ytterligare medel å tilläggsstat för år 1920.»

Enligt vad utskottet inhämtat, har Kungl. Maj:t genom brev den 16 augusti 1918 förordnat, att i fråga om remontinköp under återstående delen av sistnämnda år finge, utan överskridande av för remontinköp tillgängliga medel, beräknas ett medelpris av 2,000 kronor för remont, samt att högsta priset, vilket finge erläggas för remont, skulle utgöra 3,000 kronor. Härigenom hade en förhöjning skett av förut gällande medelpris, 1,500 kronor, och maximipris, 1,800 kronor.

Vad motionärerna anfört i fråga om den varmblodiga hästavelns upprätthållande, synes utskottet värt beaktande. Såsom ovan meddelats, har emellertid Kungl. Maj:t i fråga om 1918 års remontinköp vidtagit särskilda dispositioner i av motionärerna önskad riktning. Därest så även vid innevarande års inköp av remonter befinnes erforderligt, lär

Utskottets
yttrande.

Kungl. Maj:t kunna även i fråga om dessa inköp vidtaga motsvarande åtgärder. Kungl. Maj:t har emellertid ej ansett ytterligare medel, utöver vad som redan av 1918 års lagtima riksdag anvisats för ändamålet, behöva av riksdagen äskas å 1919 års tilläggsstat. Det synes också utskottet kunna ifrågasättas, om icke med anledning av de uppdrivna hästpriserna någon minskning i remontering för närvarande kan ske. Med hänsyn härtill och på grund av statsfinansiella skäl finner sig utskottet icke kunna tillstyrka motionärernas förslag om beviljande av särskilt anslag å nyssnämnda tilläggsstat.

På grund av vad utskottet sålunda anfört får utskottet hemställa,

att friherre Silfverschiölds och herr Jespersons samt herrar Jönssons i Slåtåker och Jönssons i Revinge förevarande motioner icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 25 februari 1919.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius*, *C. J. G. Swartz*, *O. M. Strömberg*, *H. F. Lamm*, *G. M. H. Ekelund*, *A. C. Lindblad*, *J. Nilsson*, *O. Bergqvist*, *C. G. Ekman*, *H. G. W. Wrangel*, *A. Pers* och *J. L. Widell* samt

från andra kammaren: herrar *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *G. Odqvist*, *J. Olofsson*, *N. A. Nilsson* i Kabbarp, *A. Anderson* i Råstock, *J. Jönsson* i Revinge, *P. A. Hansson* i Stockholm, *P. B. Nilsson* i Landeryd, *J. Erlansson*, *A. Mossberg*, *K. E. W. Söderhielm* och *J. Nilsson* i Malmö.

Reservation:

av herr *P. A. Hansson* i Stockholm — med instämmande av herrar *J. B. Eriksson* i Grängesberg och *A. Anderson* i Råstock — som ansett, att utskottets yttrande bort hava följande lydelse:

»Enligt vad utskottet inhämtat, råder för närvarande ingen vakans i stamhästarnas antal. Däremot saknas 311 remonter. Med anledning

av den inskränkning i värnpliktsövningarna, som på grund av spanska sjukan ägt och som torde komma att ytterligare äga rum, synes skäl föreligga att räkna med en minskad avgång i hästbeståndet. Redan av detta skäl synas inköpen av remonter kunna starkt begränsas, om icke rent av helt inställas. Härför talar ytterligare dels de för närvarande orimligt högt uppdrivna hästpriserna och dels hänsyn till den förestående allmänna försvarsrevisionen. Vid denna revision måste frågan om en avveckling av vårt nuvarande militärväsen komma att tagas under övervägande. Men även om därvid en fullständig avveckling icke skulle anses nu kunna äga rum, kan man med stor bestämdhet utgå ifrån, att i allt fall det gamla önskemålet om minskning av kavalleriet kommer att vinna beaktande. Det skulle under sådana förhållanden vara orimligt att i avvaktan på denna utredning anstränga statens finanser med utgifter för remontinköp.

På grund av vad utskottet sålunda anfört hemställes,

att förevarande motioner icke må av riksdagen bifallas.»

Bil.

Tabell utvisande antalet salubjudna remonter å de olika uppköpsplatserna
år 1911, 1914 och 1918.

U p p k ö p s p l a t s .	1 9 1 1 .		1 9 1 4 .		1 9 1 8 .	
	Vårköp.	Höstköp.	Vårköp.	Höstköp.	Vårköp.	Höstköp.
Stockholm	14	—	20	—	—	—
Håknäs	—	—	—	—	8	—
Bålsta	—	—	—	—	7	—
Grillby	43	—	32	—	3	—
Tierp	32	—	13	—	8	—
Linköping	51	47	51	56	12	7
Norrköping	58	—	45	3	10	12
Åtvidaberg	35	—	25	—	5	—
Flen	28	—	16	—	7	14
Nyköping	24	—	19	—	3	3
Eksjö	67	61	71	—	11	8
Hvetlanda	—	—	—	—	10	7
Jönköping	17	—	13	—	4	1
Sävsjö	23	—	35	—	—	—
Algutsrum	—	—	55	—	25	—
Färjestaden	30	—	—	—	—	—
Borgholm	77	47	77	44	31	16
Kastlösa	62	57	67	21	56	15
Ottenby	32	—	36	—	26	—
Björnö	—	—	—	19	—	6
Hultsfred	—	—	—	—	2	—
Högsby	18	—	14	—	—	—
Kalmar	—	3	—	—	3	5
Wassmolösa	41	—	44	—	28	—
Ålem	38	—	30	—	22	—
Ronneby	44	—	30	—	9	—
Visby	—	26	44	—	24	19
Hemse	—	—	20	—	—	—
Skäggs	—	13	—	—	—	—
Bjerges	—	13	—	—	—	—
Örebro	48	—	30	—	3	—
Falkenberg	24	—	29	—	10	—
Gönegården	—	—	—	—	30	—
Kistinge	29	—	47	—	—	—
Laholm	—	—	—	—	9	—
Lindhov	12	—	27	—	34	—
Gudhem	—	—	—	—	—	13
Grästorp	25	—	—	—	—	—
Skara	22	—	31	—	10	—
Skövde	49	37	48	21	18	—
Thamstorp	—	—	32	—	30	—
Kungsör	—	—	11	—	11	—
Strömsvik	20	2	19	3	7	—
Gärsnäs	83	—	48	—	15	—

U p p k ö p s p l a t s .	1 9 1 1 .		1 9 1 4 .		1 9 1 8 .	
	Vårköp.	Höstköp.	Vårköp.	Höstköp.	Vårköp.	Höstköp.
Klippan	—	—	34	—	11	—
Kristianstad	124	87	82	50	44	1
Segesholm	81	71	73	41	48	1
Silvåkra	25	—	—	—	—	—
Brodda	24	—	—	—	—	—
Eslöv	107	86	94	52	45	7
Flyinge	—	1	—	—	—	—
Herrevadskloster.....	—	—	—	4	—	5
Hvellinge	50	—	27	—	5	—
Höganäs	—	19	—	—	7	—
Hör	60	—	32	—	26	6
Kjävlinge	116	64	82	30	31	4
Klagstorp	25	—	32	—	7	—
Knutstorp	21	—	—	—	—	19
Lund	44	—	29	30	35	4
Löberöd	21	—	—	—	—	—
Lövestad	83	—	64	37	13	9
Malmö	41	—	142	—	44	—
Marieholm	138	59	89	49	43	6
Mörarp	68	42	90	50	29	1
Röstånga	77	—	53	—	21	0
Svedala	65	—	56	33	14	3
S. Sandby	73	71	61	19	25	2
Tågarp	95	37	73	13	28	6
Veberöd	79	—	94	24	37	5
Summa	2,463	843	1,586	599	1,004	206
	843		599		206	
Summa summarum	3,306		2,185		1,210	

Anm. Där ingen siffra är införd, har uppköp ej varit utlyst.